AZ EMBER TEREMTÉSE ÉS SZEMÉLYES MÉLTÓSÁGA

„Teremtsünk embert képmásunkra, magunkhoz hasonlóvá." (Ter 1,26)

A FOGLALKOZÁS BEMUTATÁSA

Ez az óraterv az ember teremtésének teológiáját és az emberi méltóság kérdését járja körül. Célja, hogy a diákok a biológiai tényeken túl felismerjék: minden ember Isten által teremtett, egyszeri és megismételhetetlen személy, aki halhatatlan lélekkel bír. A ráhangolódás választható módon (magzatfejlődés vagy ikrek/klónozás témájú videókkal) indítja el a gondolkodást az egyediségről. A fő részben a diákok három forrástípust (szentírási, szépirodalmi és katekizmusrészleteket) vetnek össze csoportos vagy egyéni munkában, arra keresve a választ, mit jelent Isten képmásának lenni. A foglalkozást közös ima zárja, amely segít személyes hálává formálni a létezés ajándékát a figyelmet a személyes hivatás felé irányítja.

RÁHANGOLÁS, ÉRDEKLŐDÉS FELKELTÉSE

Első változat

Időkeret, eszközök: 5-10 perc, mobiltelefon, projektor, hangszóró, videó (Miracle of Life, youtube.com)

Az első változatnál az óra bevezetéséhez lejátsszuk a *Miracle of Life* című videót, amely az emberi élet méhen belüli fejlődését mutatja be. Próbáljuk felhívni a figyelmet, hogy bár biológiailag minden emlős méhen belüli fejlődése hasonlóképpen zajlik, ennek ellenére az már a fogantatás pillanatában eldől, hogy a két ivarsejtből ember lesz.

Második változat

Időkeret, eszközök: 5-10 perc, mobiltelefon, projektor, hangszóró, videó (Twin vibes, different,), cikk (kutyabarat.hu)

Itt is két különböző módon tudjuk bevezetni az órát. Lejátszhatjuk a *Twin vibes, different* című videót az ikrek különböző viselkedéséről azonos helyzetekben. Ez is segít megérteni, hogy minden egyes ember egyedi létező. Vagy választhatjuk a rövid cikk elolvasását is, ami pedig arra hívja fel a figyelmet, hogy ha egy házi kedvencet klónoznak is, az nem ugyanaz az egyed lesz valójában, hiszen nem csak az örökítő anyag határozza meg az egyes egyedek viselkedését.

IMPULZUS A TÉMÁVAL KAPCSOLATBAN

Időkeret, eszközök: 10 perc, a mellékelt szövegrészletek kinyomtatva, felvágva

Három szöveg az ember teremtéséről. Minden szövegrészletet más-más diák olvas fel, majd a szövegek kiosztása után egyéni vagy kiscsoportos formában elkezdődik a szövegek értelmezése.

ÉRTELMEZÉS – A

Időkeret, eszközök: 15-20 perc, egy-egy feladatlap minden csoport számára.

Kérdések kiscsoportos feldolgozáshoz: 3 szöveg, 3 fős csoportban

1. Mi teszi az embert emberré? Miben különbözik az ember a többi teremtménytől a szövegek alapján? (irodalmi szövegek, Katolikus Egyház Katekizmusa)
2. Példaválaszok: átalakítja a természetet, megműveli, uralja, kitüntetett helye van a természetben, Isten képmása, szellemi természetű lelke van, nem csupán valami, hanem valaki, képes a Teremtővel kommunikálni, együttműködni, önuralomra, önismeretre képes, közösségben él.
3. Mit jelent az a szövegek alapján, hogy „minden egyes szellemi lelket Isten közvetlenül teremt”? (szentírási szakasz, Katolikus Egyház Katekizmusa)
4. Példaválaszok: az egyes ember létrejötténél Istennek is szerepe van, nem csak a biológia játszik szerepet az emberi személy foganásánál, az ember Istentől kapja a lelkét, nem a szülőktől, és ez a lélek halhatatlan, Isten ismer bennünket és gondolatai vannak, álma van minden egyes ember életéről.
5. Miben nyilvánul meg az egyes ember egyedisége, egyénisége? (irodalmi szövegek, szentírási szakasz)

6. Példaválaszok: minden egyes ember sajátos tulajdonságokkal rendelkezik, tud jót és rosszat tenni, Istennek mindenkire személyesen gondja van, az emberek különböznek bőrszínükben, nemzetiségükben, tulajdonságaikban, de azonos méltósággal rendelkeznek.

A csoportos munka után a tanár vezetésével plenáris megbeszélés kezdődik a kérdések mentén, amelyhez a csoportokból egy-egy személy kapcsolódik, kiemeli a közös munka lényegét. Nem az a fontos, hogy a kérdésekre teljes körű választ kapjunk, hanem az, hogy a szövegekből kiindulva rácsodálkozzon az osztály az ember egyediségére és Isten szerepére az emberi személy létrejöttével kapcsolatban.

ÉRTELMEZÉS – B

Időkeret, eszközök: 15-20 perc, egy feladatlap minden diák számára

Kérdések egyéni munkához: egy diák csak egy kérdéssel dolgozik az alábbiak közül, a tanár osztja be az osztályban, hogy ki melyikkel a szövegek alapján. A kérdéseket úgy osztja el a diákok között a tanár, hogy lehetőleg mindegyik kérdéssel foglalkozzon valaki.

1. Mi teszi az embert emberré? Miben különbözik az ember a többi teremtménytől a szövegek alapján? (irodalmi szövegek, Katolikus Egyház Katekizmusa)
2. Példaválaszok: átalakítja a természetet, megműveli, uralja, kitüntetett helye van a természetben, Isten képmása, szellemi természetű lelke van, nem csupán valami, hanem valaki, képes a Teremtővel kommunikálni, együttműködni, önuralomra, önismeretre képes, közösségben él.
3. Mit jelent az a szövegek alapján, hogy „minden egyes szellemi lelket Isten közvetlenül teremt”? (szentírási szakasz, Katolikus Egyház Katekizmusa)
4. Példaválaszok: az egyes ember létrejötténél Istennek is szerepe van, nem csak a biológia játszik szerepet az emberi személy foganásánál, az ember Istentől kapja a lelkét, nem a szülőktől, és ez a lélek halhatatlan, Isten ismer bennünket és gondolatai vannak, álma van minden egyes ember életéről.
5. Miben nyilvánul meg az egyes ember egyedisége, egyénisége? (irodalmi szövegek, szentírási szakasz)
6. Példaválaszok: minden egyes ember sajátos tulajdonságokkal rendelkezik, tud jót és rosszat tenni, Istennek mindenkire személyesen gondja van, az emberek különböznek bőrszínükben, nemzetiségükben, tulajdonságaikban, de azonos méltósággal rendelkeznek.

Az egyéni munka után a tanár vezetésével plenáris megbeszélés kezdődik a kérdések mentén. Nem az a lényeges, hogy a kérdésekre teljeskörű választ kap-

junk, hanem az, hogy a szövegekből kiindulva rácsodálkozzon az osztály az ember egyediségére és Isten szerepére az emberi személy létrejöttével kapcsolatban.

REFLEXIÓ, KAPCSOLAT AZ ÉLETTEL

Időkeret, eszközök: 5-10 perc

Isten mindenkit egyedinek teremtett, és sajátos tulajdonságokkal és képességekkel ruházott fel. Sokféle érzés lehet bennünk ezzel kapcsolatban, hála a jó tulajdonságainkért és akár bosszúság is a hiányainkért, rossz tulajdonságainkért.

Mindezt vigyük most be imádságba a diákokkal. Tartsunk egy rövid csendet, helyezkedjünk Isten jelenlétébe, és kérjük meg a diákokat, hogy mondják el magukban Istennek, hogy melyek azok a tulajdonságaik, amelyekért hálásak, és melyek azok, amelyeket nehéz hordozniuk. Az ima végén még kérhetjük azt a kegyelmet Istentől, mutassa meg nekünk, hogy milyen álmot álmodott rólunk, mire hív bennünket.

Fohász az óra végén

Köszönjük Urunk, hogy életet ajándékoztál nekünk, és mindannyiunkra személyesen gondoltál a létünk kezdetén. Köszönjük mindazt, amit kaptunk tőled, és az álmokat, amelyeket rólunk szőttél. Állj mellettünk, és segíts, hogy napról napra növekedni tudjunk és rólunk szőtt legszebb álmod teljesedjék be az életünkben. Ámen

MELLÉKLET

1. Szentírási részletek

Szentírási részlet a 139. zsoltárból
„Te alkottad veséimet,
anyám méhében te szőtted a testem.
Áldalak, amiért csodálatosan megalkottál,
és amiért csodálatos minden műved.
Lelkem ismered a legmélyéig,
létem soha nem volt rejtve előtted.
Amikor a homályban keletkeztem,
és a föld mélyén elindult életem,
szemed már látta tetteimet,
s könyvedben mind felírta őket.
Meghatároztad napjaimat,
mielőtt még egy is megjelent belőlük.
Terveid, Uram, felfoghatatlanok,
s milyen tömérdek a számuk!
Ha megszámlálnám:
több, mint a homokszem,
s ha végére érnék, az csak kezdet volna." (Zsolt 139, 13-18)

Szentírási részlet a Makkabeusok második könyvéből
„Nem tudom, hogyan öltöttetek testet méhemben. Nem én ajándékoztam nektek a lelket és az életet, nem én fűztem össze elemeiteket csodálatos módon, hanem a mindenség Teremtője, aki az emberiséget alkotta és létet adott mindennek." (2Makk 7,22-23)

2. Irodalmi szövegek

Vörösmarty Mihály: *Gondolatok a könyvtárban* (részlet)
„Hogy annyi elszánt lelkek fáradalma,
Oly fényes elmék a sár fiait
A sűlyedéstől meg nem mentheték!
Hogy még alig bír a föld egy zugot,
Egy kis virányt a puszta homokon
Hol legkelendőbb név az emberé,
Hol a teremtés ősi jogai

E névhez „ember!” advák örökűl –
Kivéve aki feketén született,
Mert azt baromnak tartják e dicsők
S az isten képét szíjjal ostorozzák.

Szophoklész: *Antigoné* (részlet)
„Sok van, mi csodálatos,
De az embernél nincs semmi csodálatosabb.
Ő az, ki a szürke
Tengeren átkel,
A téli viharban
Örvénylő habokon,
S Gaiát, a magasztos istennőt,
Zaklatja a meg megújulót
Évről évre az imbolygó ekevassal,
Fölszántva lovával a földet.”

3. Részlet a Katolikus Egyház Katekizmusából

Az emberi egyed, mivel Isten képmása, a személy méltóságával bír: nem csupán valami, hanem valaki. Képes arra, hogy megismerje önmagát, uralkodjék önmagán, szabadon ajándékozza magát és közösségre lépjen más személyekkel; és kegyelemből szövetségre hivatott a Teremtőjével, hogy hittel és szeretettel válaszoljon neki, amit helyette senki meg nem tehet (KEK 357).

Az Egyház tanítja, hogy minden egyes szellemi lelket Isten közvetlenül teremt – nem a szülők „hozzák elő” –; azt is tanítja, hogy a lélek halhatatlan; nem vész el, amikor a halálban elválik a testtől, és a végső föltámadásban újra egyesülni fog a testtel (KEK 366).

Feladatlap:

1. Mi teszi az embert emberré? Miben különbözik az ember a többi teremtménytől a szövegek alapján?
2. Mit jelent az a szövegek alapján, hogy „minden egyes szellemi lelket Isten közvetlenül teremt”?
3. Miben nyilvánul meg az egyes ember egyedisége, egyénisége?